

nevezték. A benne található nyílttűzhelyből szabadon szálló füst és korom átjárta az egész helyiséget feketévé téve azt. Idővel a helyiséget átalakították és a nyitott tűzhely helyébe zárt tűzhely került, ezáltal a konyhában már alhattak és ehettek is. A pincét és a kamrát a ház hátsó részén alakították ki. A gazdasági épület sokkal nagyobb volt, mint a lakóépület. Központi része az istálló, mellette található a pajta, ahol a különböző szerszámokat és a szekeret tárolták, majd egy kisebb helyiség, ahol a takarmányt tárolták (széna), utána a fészter, ami a pajta meghosszabbítására szolgált, és végül következtek a disznóólak és a tyúkólak.

Magdina hiša

Stara panonska hiša v Filovcih 40

Magda-ház

Régi Pannon-ház Filovci 40

Múzeum és kiállítás

A 2009-2010-es felújítás után a ház egykori lakóépülete múzeummá lett átalakítva, a gazdasági épületrészben pedig kiállítóterem és tematikus műhelymunkák kivitelezésére alkalmas helyiségek kerültek kialakításra. Az épület részét képezi egy ajándéktárgyakkal, üdvözlőlappal és hazai termékkel ellátott kisebb üzlet.

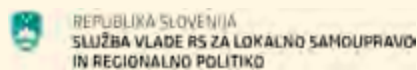
Megőrizni a népi építészeti örökséget

Filovciban valaha sok szalmatetőt házat láthattunk, de az idő vasfoga ezt az örökséget mára szinte már teljesen kikezdte. A Magda-ház jó példa utódaink számára, hogy sok munkával és kellő akarattal megőrizhetők ezen korhadó műemlékek.

Tiskovino in okviru projekta »Porabje in Goričko – povezana v kulturni«, akronim »Sosed k sosedu« (Operativni program Slovenija – Madžarska 2007-2013) izdal Center za zdravje in razvoj Murska Sobota · zanj Tatjana Buzeti · uredila Silva Nemeš · besedilo in fotografije Branko Kerman · lektura Lučka Zorko · prevod in madžarsčino Magdalena Marton · lektura madžarskega teksta Maria Kozar Mukič · oblikovanje in tisk Atelje za črko in sliko · naklada 500 izvodov · maj 2011

A nyomtatványt a »Rábavidék és Goričko – kultúrájában összefonódva«, »Szomszéd a szomszédhoz« rövid című projekt (Operatív program Szlovénia – Magyarország 2007-2013) keretében kiadta a Muraszombati Egészségi és Fejlesztési Központ · felelős Buzeti Tatjana · szerkesztette Nemeš Silva · szöveg és fotók Kerman Branko · Korrektúra Zorko Lučka · magyar nyelvre fordítás Marton Magdalena · Magyar szöveg lektorálása Kozar Mukič Maria · szerkesztés és nyomtatás Atelje za črko in sliko · kiadás 500 példányban · 2011 május

Nalozba v vašo prihodnost
Operacija delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Befektetés a jövőbe
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg

O vasi

Filovci so idilična vas, ki leži v ravnini južno od ceste Murska Sobota – Lendava. Gručasto naselje s severne strani obdajajo z vinogradi zasajeni hribčki Gaj, Filovski breg in Trnavski breg. Vas je daleč naokrog znana po lončarjih, njihova dediščina je predstavljena v muzeju na prostem – Lončarski vasi. Med pomembnejše kulturne spomenike v vasi sodi še vaška kapelica sv. Marije Pomocnice, zgrajena v letih 1938–1939.

Magdina hiša

Pomemben spomenik ljudske arhitekture v Filovcih je »Magdina hiša« – edina ohranjena cimprana hiša s slamnato streho s hišno št. 40. Poimenovana je po Magdi Nemec, ki je v hiši živela vse svoje življenje. Značilnosti hiše so:

- tloris je zasnovan v obliki črke L in je bil v preteklosti značilen za večino prekmurskih domov;
- vertikalno postavljena lesena bruna, ki so povezana z lesenimi klini, so ročno ometana z ilovnatim ometom z dodatki plev;
- strop je lesen, na prečne tramove so križno položene obdelane deske, ki tvorijo prosnice;
- streha je dvokapna, strešna konstrukcija je izdelana iz naravnih lesenih okroglic, na njih so prečno pritrjene tanjše okrogle letve, na katere je privezana slama, ki tvori kritino;
- tramovi so na zunanji strani hiše okrašeni z motivi križev rdeče barve, ki naj bi hišo varovali pred nesrečami;
- sprednjo stran hiše krasijo z rezbarjenjem okrašena lesena svisli.

Notranjost bivalnega dela hiše je razdeljena na »velko izo«, to je največji prostor s krušno pečjo in veliko mizo. Ob stranskih stenah sta postelji, kjer sta spala starša. Otroci so ponavadi spali na peči, v zibelkah ali na tleh. Na stenah visijo slike svetnikov in portreti domačih. Spredaj med majhnima oknomoma s polkni so na ozki polici postavljeni kipci Marije in svetnikov, ki so bili podarjeni ali prineseni z raznih romanj. Pod je lesen. Na osrednjem stebru na stropu je vrezana letnica 1903, ki priča, da je bila tega leta hiša zgrajena. Iz »velike ize« po ozkem hodniku pridemo do kuhinje. Ta prostor je bil imenovan »črna küjnja«, tukaj se je kurilo na odprtem ognjišču, dim se je valil po celem prostoru, ki je bil črn od dima in saj. Sčasoma so prostor predelali in odprto ognjišče je za-

menjal sodobnejši štedilnik na drva, tako da so lahko v kuhinji jedli in spali. Klet in shramba sta v zadnjem bivalnem delu hiše.

Gospodarski del je bil dosti večji od bivalnega. Osrednji prostor je predstavljala »štala« za živino, potem so tukaj še »gümla«, to je prostor, kjer je bilo shranjeno razno orodje in voz, »parma«, manjši prostor za shranjevanje krme (seno), in »šator«, ki je predstavljala podaljšek »gümla«, sledili so še hlevi za prašiče s »kürnjekom«, ki je služil za prenočevanje kokoši.

Muzej in razstavišče

Po prenovi v letih 2009 in 2010 je bivanjski del hiše preurejen v muzej ljudske bivanjske kulture, gospodarski del hiše pa je preurejen v razstavišče in prostor za razne manjše razstave in tematske delavnice. V sklopu hiše je tudi manjša trgovinica s spominki, razglednicami in domačimi izdelki.

Ohranjati ljudsko stavbarsko dediščino

V Filovcih je bilo v preteklosti veliko hiš, kritih s slamo, vendar je z občasno dediščino popolnoma izbrisan. Magdina hiša bo ostala zanamcem kot vzgled, da se z veliko truda in volje lahko ohrani tudi tako krhke spomenike.

A faluról

Filovci idillikus falu, mely a Muraszombat és Lendva közötti déli útszakaszon fekszik. Halmaztelepülés, melyet az északi oldalon szőlővel beültetett hegyek, dombok vesznek körül. Ezek a Gáj domb, a Filovci hegy és a Trnavski hegy. A falu jól ismert fazekasságáról, ezen kézműves örökségüket a szabadtéri múzeum mutatja be – a Fazekas faluban. A fontosabb kulturális emlékek közé tartozik a Szent Szűz Mária falusi kápolna, amely 1938 és 1939 között épült.

Magda-ház

Filovci községben a népi építészet fontos emléke a »Magda ház« - az egyetlen fennmaradt szalmatetőtő parasztház, 40-es házzszámmal. Névadója a haláláig itt élő Nemec Magda. A ház jellegzetességei:

- Alaprajza L alakú, a múltban ez volt a legjellemzőbb a Muravidéken,
- Függetlenül elhelyezett fagerendákból építették, melyeket faszegekkel szorosan összekapcsoltak, majd az egészet kézzel tapasztották pelyvás agyaggal,
- A fából készült mennyezeti gerendákra keresztirányban helyezték el a bárdolt deszkákat,
- A nyeregretető szerkezete szarufákból (hántolt fenyőrudfákból) állt, ezekre keresztirányban vékony gömbölyű léceket helyeztek, erre kötötték fel a tetőt fedő szalmakötegeket.
- A gerendákat a ház külső oldalán piros kereszt motívumokkal díszítették, melyek védtek a házat minden bajtól,
- A ház oromdeszkázatát fafaragás díszítette.

A ház legnagyobb helyisége a »nagyszoba« volt. Itt található a kemence és a nagy asztal. Az oldalfalaknál elhelyezve az ágyakon aludtak a szülők. A gyerekek általában a kemencén, a bölcsofenében vagy a földön aludtak. A falakon szentképek és a háziak portréja látható.

Elöl a zsugáterés kis ablakok közötti szűk polcon helyezték el az ajándékba kapott vagy különböző zarándoklatokról hozott Mária-szobrokat és más szentek szobrait. A padlózat fából készült. A mennyezeti mestergerendán az 1903-as évszám látható, jelezve a ház építésének évét. A »nagyszobából« egy szűk folyosón keresztül a konyhába érünk. Ezt a helyiséget »füstökonyhának«